

UNIVERSITETET I STAVANGER

Det humanistiske fakultet

Til: Universitetsdirektør Per Ramvi

Kopi: Ressursdirektør John B. Møst

BALANSERT OMSTILLING FOR UTVIKLING – STATUSRAPPORT NR. 2 PER 31. DESEMBER 2009

1. INNLEDNING

Prosessen ved fakultetet

Det 3-årige omstillingsprosjektet "Balansert omstilling for utvikling" (Bofu) ble initiert gjennom notat fra universitetsdirektøren av 17. juni 2009, og er seinere behandlet i styret for universitetet i september og november (sakene 78/09 og 122/09). Institusjonen har lite økonomisk handlingsrom fordi størstedelen av rammen er bundet opp i lønnskostnader. Bofu er et 3-årig prosjekt som har som målsetting å øke handlingsrommet for institusjonen og de enkelte enhetene. Gjennom Styrets behandling av sak 122/09 ble målsettingene for prosessen konkretisert og skjerpet.

Alle enheter ved UiS er underlagt Bofu-prosjektet. Hver enhet skal ha en styringsgruppe for sitt arbeid. Ved HUM er ledergruppen styringsgruppe for prosjektet. Første prosjektrapport ble oversendt universitetsdirektøren 01.10.2009 i samsvar med kravene.

Instituttene, sentrene og fakultetsadministrasjonen utarbeidet et første forslag til nedskjærings-tiltak med frist i september. Det ble utarbeidet kjøreregler for arbeidet med konkret mål om 8 % kutt og opplisting av momenter som skulle gjennomgås ved hver enhet. Enhetene har valgt ulike arbeidsmåter for prosessen, og det er lagt ned betydelig arbeid på kort tid for å få fram aktuelle forslag. Forslagene fra enhetene har vært bearbeidd og gjennomgått av styringsgruppen og fakultetets ledelse.

De samlede forslagene til innsparing fra første runde var imidlertid ikke tilstrekkelige til å nå målsettingene, jmfør kravene i Styresak 122/09. Det ble lagt fram ytterligere forslag til innsparing, konkretisert ved forslag om nedleggelse av språkfagene fransk, spansk og tysk.

Det ble i uke 50 gjennomført møte i styringsgruppen, samt møte med lokalt hovedavtaleutvalg og tilbudt møte med de berørte ansatte. I tillegg har det vært avholdt instituttmøte om Bofu-prosjektet på Institutt for kultur- og språkvitenskap.

Fakultetsledelsen har hatt jevnlig møter med tjenestemannsorganisasjonene om Bofu. Fakultetsrådet ble orientert om Bofu-saken på møtet i september (sak 29/09) og dekanens forslag til Bofu-rapport ble lagt fram for fakultetsrådet til vurdering og tilråding i møte den 22.12 (sak 36/09, se vedlegg 1).

Fakultetets lærerutdanninger

Bofu-prosessen sammenfaller med etablering av ny grunnskolelærerutdanning basert på to differensierte trinn for barn og ungdom. Prosessen sammenfaller også med lanseringen av et nytt lektorprogram.

Lektorprogrammet er innovativt for UiS og regionen. IKS og dets forløpere har siden etableringen av mastergradene i lesevitenskap, literacy og senere i historiedidaktikk i noen grad bidratt til å dekke behovet for lektorer i regionen. Det er likevel rett å si at de fleste lektorer har fått sin disiplinutdannelse ved andre læresteder, særlig universitetene i Bergen og Oslo. Mange av disse har avsluttet sin utdanning med praktisk - pedagogisk eksamen ved UiS/IKS. Lektorprogrammet viser at UiS har tatt et samordnet steg inn på dette territorium og vil nå tilby et fullt 5-årig, integrert masterprogram. Dette er omtalt og vil bli markedsført som lektorprogrammet. Studieplanene ble godkjent av UiS-styret i sak 102/09. I utgangspunktet vil lektorprogrammet være basert på de tre masterprogramfagene engelsk, historie og nordisk. Det er i tillegg langt fremskredne planer om å integrere samfunnsvitenskap fra SV-fakultetet og matematikk og naturfag fra TN-fakultetet. Første opptaksramme er satt til 30 studenter. Programmet vil ha prioritet ved IKS. Rammen vil kunne økes etter behov og kapasitet, og andre studietilbud ved instituttet må tilpasses lektorprogrammets struktur. Tilbudet av breddefag i lektorprogrammet vil dessverre bli redusert ved at fakultetet foreslår språkfagene fransk, spansk og tysk nedlagt for å kunne i møtekomme de pålegg om kostnadsreduksjoner som ligger i Bofu-prosessen.

Stortinget vedtok i april 2009 å innføre ny grunnskolelærerutdanning i tråd med forslaget i St.meld. nr. 11 (2008-2009) 'Læreren. Rollen og utdanningen'. Denne innebærer at det skal etableres grunnskolelærerutdanning (glu) i to trinn, barnetrinnet som skal dekke skoleårene 1 – 7, og ungdomstrinnet som skal dekke årene 5 – 10 (omtales her som glu 1 og glu 2). Undervisningen skal være differensiert og skal etter prinsippet bare overlape når dette ikke får faglige konsekvenser. Etter en lang tildelingsprosess fikk UiS i brev fra Kunnskapsdepartementet datert 20. november d.å. etterkommet søknaden som UiS sendte 1. juli 2009 om å få begge trinn (ref. styresak 63/09).

Samtlige lærerutdanningsinstitusjoner fikk tildelt begge trinn (dvs. glu 1 og glu 2). Studentene skal tas opp i forholdet 60/40 på glu 1 og glu 2. Som en anerkjennelse av UiS sin posisjon som lærerutdanningsinstitusjon fikk universitetet ved statsråds Aaslands besøk 11. september tildelt sekretariatfunksjonen for programmet for følgeforskning som er del av reformen for grunnskolelærerutdanningen. Reformen har skapt en hektisk aktivitet for å legge struktur og innhold i utdanningen. De første studentene skal tas opp i august 2010. Dette vil medføre at i stedet for å ha én allmennlærerutdanning, vil utdanningsinstitusjonene i en treårig overgangsperiode måtte tilby tre utdanninger: dels avslutning og utfasing av allmennlærerutdanningen og dels etableringen av glu 1 og glu 2. Videre vil det komme store ressursmessige belastninger både på lærerkrefter og administrasjonen. I et foreløpig notat (10.12.2009) fra Rammeplanutvalget nedsatt av KD lyder det:

Rammeplanutvalget vil påpeke at alle reformer medfører medarbeid for både faglig og administrativt personale. Lokalt reformarbeid og utarbeiding av programplaner er store og arbeidskrevende oppgaver i denne sammenheng. Innføring av grunnskolelærerutdanninger med to studieløp innebærer dessuten et betydelig informasjonsarbeid overfor potensielle søkere og studenter fra lærestedenes side både om valg av utdanning og valg av fag. I tillegg vil lærerutdanningsinstitusjonene i en periode måtte håndtere et system med to lærerutdanninger, det vil si både allmennlærerutdanningen og de to grunnskolelærerutdanningene. Samlet sett innebærer disse forholdene knyttet til selve innføringen av reformen betydelige økonomiske og administrative kostnader for lærerutdanningsinstitusjonene.

Innføring av grunnskolelærerutdanninger med to differensierte studieløp er et sentralt element i reformen som må antas å ha betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Det er åpnet for at det kan være noe overlapp i undervisningen dersom det kan begrunnes faglig. Skal reformen gjennomføres uten kostnader i forhold til dagens allmennlærerutdanning innebærer det 100 prosent overlapp mellom de to utdanningene. Utvalget mener en slik løsning vil undergrave reformens intensjoner og medføre at hensiktene med reformen ikke blir oppfylt.

Samtidig er det skapt store forventninger til den nye reformen, og det er også varslet at strukturen med et 60 stp fag i pedagogikk og elevkunnskap i sin tur vil bli gjort gjeldende for lærere i videregående skole.

De øvrige enhetene ved Det humanistiske fakultet er ikke inne i utviklingsoppgaver av tilsvarende omfang. Likevel er det viktig å påpeke at IFU har hatt en betydelig ekspansjon i opptak til studiene. (40 %) og i tillegg nettopp har etablert ny mastergrad i barnehagevitenskap. IFU er under evaluering av NOKUT, og vi vet ennå ikke hvordan deres rapport vil falle ut. Instituttet er altså inne i en ekspansiv fase som ikke minst skyldes det presserende behov for førskolelærere som er oppstått etter etablering av full barnehagedekning. UiS har her blitt stilt overfor et betydelig politisk påtrykk. Fakultetet har sett det som en klar del av vårt samfunnsansvar å i møtekomme dette påtrykk så langt det har vært mulig.

Samordning av undervisningsressurser

Generelt ønsker fakultetet i kommende emne- og programrevisjon å fokusere på tilpassing av undervisningstilbudet og vurderingsordningene slik at arbeidsbelastningen til de ansatte og studentene står i forhold til ressursrammene. Det er viktig å merke seg at fakultetet samtidig etterstreber å opprettholde kvaliteten på tilbudet.

Det arbeides aktivt med å samkjøre studieporteføljen ved fakultetet for å gjøre den mer kostnadseffektiv. Fakultetet vil i januar søke utredningstillatelse for å effektivisere studiene og gjøre dem mer attraktive for større søkergrupper.

Med utgangspunkt i undervisningsbehovene innenfor fakultetets lærerutdanninger i det etablerte adjunkt- og lektorprogrammet i humanistiske fag og de to nye grunnskolelærerutdanningene glu1 og glu 2, arbeider fakultetet med å finne hensiktsmessige løsninger for de kommende studie-årene. Samkjøringsarbeidet tar utgangspunkt i eksisterende ressursrammer og i kravene i ny rammeplan for grunnskolelærerutdanningene.

På grunnlag av de foreliggende ressurser skal fagseksjonene utarbeide et undervisningstilbud som dekker behovene i alle fakultetets lærerutdanninger (førskolelærerutdanning, glu 1 og glu 2 og adjunkt- og lektorprogrammet). Utfordringen er i størst mulig grad å samkjøre undervisningen og se samlede ressurser i faggruppene på tvers av eksisterende instituttgrenser og utdanningsnivåer.

Dekanen legger følgende prioriteringer til grunn for arbeidet:

- Førsteprioritet er grunnutdanningene på både IKS og IAS og IFU. Dette betyr at det viktigste er å oppfylle rammeplanenes krav til obligatoriske fag
- Fordypningene og ytterligere valg må ses i sammenheng med tilgjengelige ressurser i de ulike faggruppene og på tvers av instituttgrensene
- I tillegg gjelder det at vi ikke skal tenke institutt, men fag på tvers av instituttene
- Vi kan ikke regne med mer ressurser, men må prioritere ut fra de vi har.

Det er viktig å merke seg ordlyden i rammeplanutvalgets notat (sisert ovenfor) som understreker behovet for nye ressurser for å kunne etterleve reformens intensjoner. Vi må imidlertid ta utgangspunktet i det vi har, men det finns ei lita von om at ekstra midler vil bli tilført senere. Revidert statsbudsjett vil være et mulig høve.

Programområder for forskning

I tråd med universitetets forskningsstrategi er det på fakultetet etablert syv programområder for forskning:

- Læringskulturer i barnehage
- Språkhistorie i Nordsjøområdet
- Læreres undervisningskunnskap
- Barnehagens og skolens evne til å kompensere for sårbarhet
- Lesing, skriving og regning i et livsløpsperspektiv
- Minnestudier
- Program for studier av ferdighetsutøvelse.

Alle institutt og sentre er involvert i programområder. Forskingen i programområdene dekker sentrale fagområder på fakultetet. Programområdenes mål er å øke kvaliteten og kvantiteten når det gjelder forskning og publisering. All forskning og kunnskapsutvikling i programområdene skal bygge opp under utdanningsprogrammene ved fakultetet, særlig på master og doktorgradsnivå. I disse dager rapporterer programområdene om aktiviteter og resultater for 2009. Fakultetet ser det som viktig at satsningen på programområder fortsetter. Satsingen må imidlertid stå i forhold til fakultetets økonomiske evne.

2. VIRKEMIDLER FOR Å OPPNÅ BUDSJETTBALANSE

Styrets pålegg

Summering av de foreslåtte tiltakene fra enhetene (ref. 1 INNLEDNING, Prosessen ved fakultetet) viser at de ikke bringer fakultetet tilstrekkelig nært målet pålagt oss gjennom styresak 122/09 (se punkt 4 i vedtak: "Styret vil understreke nødvendigheten av å ta ned årsverkene og viser til fordeling på fakultetene og AM som vist i utredningen.") Årsverksreduksjonen for Det humanistiske fakultet er i saksforelegget satt til omtrent 20 årsverk.

Kriterier for vurdering av budsjettkutt

Alle enhetene ved fakultetet ble tidlig i høst pålagt å komme med innspill med innsparinger som tilsvarer 8 % av den statlige tildelingen for enheten i 2009. Enhetene valgte ulike prosesser for å arbeide fram innspillene. Dekanen har vurdert samtlige forslag ut fra følgende kriterier:

- tiltakene skal gi langsiktig innsparingseffekt
- unngå oppsigelse av fast ansatte så langt det lar seg gjøre
- tiltakene skal gi reell økonomisk nedskjæring for fakultetet, en enhet kan ikke spare ved å overføre kostnader til andre
- de fire lærerutdanningene (førskole, glu 1, glu 2 og lektor) skal alle bestå, men samordnes så langt det er mulig.

Reduksjon av fagtilbud nødvendig

Fakultetet har gjennomgått et omstillingsprosjekt fra 2007 med siste rapport innlevert mai 2009. Erfaringene fra dette prosjektet viser at det er svært vanskelig å redusere kostnader effektivt og varig med intensjoner om samordning, generell reduksjon av undervisning og driftsmidler og tilfeldige vakanser ("ostehøvelprinsippet"). Under omstillingsprosjektets første år i 2007 greide fakultetet ved slike tiltak å komme i balanse i løpet av relativt kort tid. Men tiltakene hadde bare midlertidig virkning. Dekanens erfaring er at så lenge aktiviteten består, kommer et massiv press om å fylle vakante stillinger og tilhørende behov. Det er dessuten umulig å holde fast på en svært stram budsjett disiplin over lengre tid med urealistisk lave driftsbudsjett. Fakultetet har allerede hentet ut effekten av økonomisk slakk. Dekanen ønsker at fakultetet skal slippe de stadige budsjettkrisene som tar store deler av oppmerksomheten hos både ledere og administrasjon, og

også påvirker de vitenskapelig ansatte negativt. Aktivitetsnivået ved fakultetet er for høyt for den statlige tildelingen. Etter dekanens vurdering kan bare en reduksjon av fagtilbudet gi varig budsjettbalanse og handlingsrom til å utvikle de aktivitetene HUM ønsker å satse på.

Midlertidige stillinger/vikarer

For å unngå oppsigelser av fast ansatte, har dekanen besluttet å i hovedsak redusere kostnader ved å avslutte midlertidige ansettelsesforhold og omplassere fast ansatte inn i ledige stillinger som ikke kan stå vakante. Det er ved midten av desember om lag 39 midlertidige/vikarer ved fakultetet som er finansiert av basistildeling fra staten. 6,6 midlertidige stillinger finnes ved IMD. IKS har 7,5 midlertidige stillinger, IAS 8,5 midlertidige stillinger, IFU 10,4 midlertidige stillinger, SAF 0,7 midlertidige stilling og Lesesenteret 3,4 midlertidige stillinger, mens fakultetsadministrasjonen har 2 vikariater. Stipendiater er ikke innregnet i de 39 stillingene. Disse er finansiert av midler som ikke kan omdisponeres.

Midlertidige stillinger/vikariater fordelt på fag per desember 2009 (omgjort til hele stillinger):

Fag-områder	Stillinger
Fakultetsadministrasjon	2,0
Studieadministrasjon v/institutt	2,8
Pedagogikk	6,9
Fagdidaktikk	0,4
Drama	1,8
Forming	2,0
Idrett	3,0
KRL	1,0
Musikk IAS/IFU	1,0
Naturfag	0,8
Norsk/nordisk	0,8
Samfunnsfag/historie	0,6
Tysk	0,5
Fransk	0,2
Engelsk	3,0
Spansk	0,4
NOMSA	1,0
Lesevitenskap	0,2
SAF	0,7
Lesesenteret	3,4
IMD	6,6
Totalt midlertidige/vikarer ved HUM	39,1

Det er en rekke begrunnelser for de 39 midlertidige stillingene ved fakultetet. Noen er vikarer der den fast ansatte er finansiert av eksterne prosjektmidler, andre for fast ansatte i kompetansehevingstiltak, noen på grunn av midlertidige oppgaver eller i påvente av at stillingen skal utlyses fast. Samtlige midlertidige stillinger/vikariater er vurdert i Bofu-prosessen. Så lenge disse dekker faste og varige oppgaver, kan de vanskelig reduseres. Det kan de først når oppgavene faller bort eller kan omdisponeres til fast ansatte ved omstilling eller reduksjon av forskningstid.

Alderspensjon

Fakultetet har tre ansatte som fyller 70 år innen utgangen av Bofu-perioden i 2012. I tillegg til disse er det meldt fratredelse i tilsvarende 2,3 stillinger i løpet av 2010.

Tabellen under gir oversikt over mulige avgang for aldersgrensen de nærmeste årene:

Fylt 62 år i 2009	7,5 stillinger
Fylt 63 år i 2009	3,3 stillinger
Fylt 64 år i 2009	3,0 stillinger
Fylt 65 år i 2009	6,0 stillinger
Fylt 66 år i 2009	3,8 stillinger
Fylt 67 år i 2009	0,6 stilling
Fylt 68 år i 2009	1,0 stilling
Fylt 69 år i 2009	1,0 stilling

I tillegg har fakultetet nettopp hatt en avgang for alderspensjon som er vakant ved utgangen av desember og to personer har sagt opp sin stilling med virkning fra 1. januar 2010. Stillinger med kjent avgang fram til 2012 er inkludert i Bofu-prosessen.

Professor II - stillinger

Fakultetet har ved årsskiftet seks professor II-stillinger finansiert av basistildelingen fra staten:

Senter for leseforskning	1 stilling	Utløper 31.12.2010
Senter for leseforskning	1 stilling	Utløper 31.07.2011
Senter for atferdsforskning	1 stilling	Utløper 28.02.2012
Institutt for kultur- og språkvitenskap	1 stilling	Utløper 31.07.2011
Institutt for kultur- og språkvitenskap	1 stilling	Utløper 31.12.2012
Det humanistiske fakultetet	1 stilling	Utløper 31.03.2010

Gjennomsnittspris for professor II-stillingene ved HUM er kr 155 000 per år. Den totale kostnaden for stillings-gruppen er om lag kr 930 000 per år. Ved utgangen av 2012 er samtlige stillinger utløpt. Disse stillingene vil bli vurdert nøye i forbindelse med den fremtidige utviklingen ved fakultetet.

3. GJENNOMGANG AV TILTAKENE

Fakultetet vil oppnå budsjettbalanse ved å redusere kostnader til midlertidige ansatte, vikarer og ved naturlig avgang. Dette virkemiddelet er avhengig av at oppgaver faller bort. "Ostehøvel-prinsippet" har vært prøvd ved fakultetet under omstillingsperioden 2007-2009 uten tilstrekkelig effekt. Dekanen foreslår derfor reduksjon av fagtilbud. I tillegg kommer andre samordningstiltak og reduksjoner av undervisning. Fast ansatte omplasseres i ledige stillinger, eller stillingene blir inndradd der det er mulig.

Institutt for kultur- og språkvitenskap

Instituttet leverte en omfattende rapport om mulige sparetiltak, utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter fra ulike fagmiljø og administrativt ansatte. Arbeidsgruppens rapport ble behandlet av instituttrådet 25. september. Rådet sluttet seg i hovedsak til gruppens konklusjoner.

De viktigste forslagene til innsparing fra arbeidsgruppen var:

- utsette tilsetting i vakant stilling i nordisk lingvistikk
- holde stilling i engelsk språk vakant
- ingen tilsetting etter filosofilærer som har gått av med alderspensjon høst 2009
- ikke øke bemanningen ved NOMSA
- ingen erstatning for midlertidig vakanse ved historie
- overføre 20 % koordinatorstilling til faglig ansatt ved PhD i lesevitenskap.

I tillegg ville instituttrådet holde stilling i amerikansk litteratur og kultur vakant inntil evt. mulighet for samordning var utredet. Instituttet har også satt i gang en rekke utredninger med mål å samordne studier og lage tverrfaglige emner på alle nivå.

Dekanen har vurdert forslagene fra IKS. Instituttet har kritisert dekanen for se bort fra deres egne forslag for å komme med nedleggelse av fag som alternativ. Dekanen ønsker derfor å presentere IKS-forslagene med kommentarer:

Vakant stilling nordisk lingvistik

Dette forslaget er under hardt press fra fagmiljøet på nordisk og lesevitenskap. Blant annet har en av fagforeningene engasjert seg for å få fjernet stillingen fra tiltakslisten. Dekanen har etter en samlet vurdering besluttet at det ikke aktuelt å gå for vakanse for denne stillingen før det evt. er godtgjort at det er tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å dekke behovet ved omdisponering av fast ansatte ved sentrene/andre institutter.

Vakant stilling engelsk språk

Dekanen følger instituttets forslag og anbefaler at denne stillingen ikke blir besatt. Etter rapporten ble levert fra IKS, er det i tillegg levert inn oppsigelse fra ansatt ved PhD i lesevitenskap/literacy med engelsk språk som område. Denne stillingen kan utlyses, og instituttet vurderer hvilken kompetanse de ønsker innen engelsk språk.

Ingen erstatning for filosofilærer som er gått av med alderspensjon

Dekanen følger instituttets tilråding. Men fakultetet er tilført en stilling i filosofi, så effekten av dette tiltaket blir en reduksjon på 50 % stilling.

Ikke øke bemanningen ved NOMSA

Instituttrådet, og senere også instituttleder, la inn en forutsetning om at det ikke måtte være høyere studenttallet enn 50 ved NOMSA for at dette tiltaket kunne gjennomføres. Det har senere vist seg å være umulig å få sentralt gehør for å redusere opptak av fremmedspråklige studenter ned til 50, etter at instituttet selv foreslo økt opptak studieåret 2009-2010. Stillingen inngår likevel i Bofu-rapporten, da ved å omstille fast ansatt til stillingen etter nedlegging av andre fagtilbud.

Ingen erstatning for midlertidig vakanse ved historie

Dette forslaget er tatt med under tvil i dekanens tiltakspakke. Det er midlertidig og usikkert om effekten varer til 2012. Reduksjon av stillingen viser seg også å føre til økte kostnader for et annet institutt. Dekanen har likevel valgt å ta med forslaget ved å beregne en reduksjon ved historiefaget tilsvarende 50 % stilling.

Overføre 20 % koordinatorstilling til faglig ansatt ved PhD-programmet i lesevitenskap

Dette forslaget medfører en innsparing for instituttet, men ikke for fakultetet siden lønnskostnadene ville bli overført fra IKS til et senter.

Holde stilling i amerikansk litteratur og kultur vakant

Engelsk er sentralt skolefag og et av de to mest søkte fagene ved IKS. Videre har faget en sentral rolle i lektorprogrammet. Dekanen mener faget blir for sårbart med bare én litteraturstilling. Omplussing av fast ansatte kan være aktuelt. Dermed kan vakansen inngå i Bofu-prosjektet.

Nedlegging av fransk, tysk og spansk

Fakultetsledelsen har etter å ha vurdert enhetenes Bofu-rapporter, og de oppsatte kriterier, kommet til at det forslaget som vil kunne ha den mest direkte effekt er å foreslå at språkfagene fransk, tysk og spansk nedlegges som studietilbud ved UiS.

Vurderinger og begrunnelser for nedleggelsen

Fagtilbudene har lav søkning og lav studentgjennomstrømming, dvs. nedleggelsen vil ikke føre til en stor reduksjon av fakultetets inntekter. Denne utviklingen har vært tydelig gjennom flere år. Mulighet for intern omplassering av de berørte tilsatte er også vurdert.

For studenter som søker denne utdannelsen kan fagtilbudet forholdsvis enkelt dekkes ved andre studiesteder. Det finnes nasjonal overkapasitet.

De omtalte fremmedspråkene har den laveste poengproduksjonen på Det humanistiske fakultet. Dette gjelder til sammen 6,5 stillinger, 6 av dem er faste. Det er gode muligheter for å tilby de berørte andre arbeidsoppgaver ved fakultetet uten at innsparingsgevinsten faller bort.

Det kan rettes sterke faglige motargumenter mot forslaget fordi:

- undervisning i språk og litteratur er en sentral virksomhet ved et humanistisk fakultet
- de berørte språkfag representerer store og viktige kulturspråk med lang innflytelse og dels global betydning (særlig spansk)
- fagporteføljen ved IKS er i utgangspunktet smal og mulige valg av breddefag i bachelor-, master- og lektorprogram vil bli sterkt nummerisk redusert.

Mot siste punkt kan hevdes at tilbudet er svært beskjedent benyttet av gradsstudenter. Per desember hadde to studenter valgt tysk som breddefag i sin bachelorgrad. Fransk og spansk ble ikke tilbudt som breddefag innværende studieår. Forslaget fremkommer primært etter en økonomisk analyse, men kan også begrunnes ut fra studentenes faktiske valg. Med den nye vekt på adjunkt-/lektorprogram er det få studenter som ikke kan få sine faglige valg dekket.

Universitetets ledelse har gjennom flere år øvet press mot fakultetet for å få redusert omfanget av de små språkfagene, evt. få lagt dem ned. Dekanen har forsvart fagenes posisjon, men med den svært vanskelige økonomiske situasjonen for HUM og universitetet ser det ikke lenger ut til å være en vei utenom nedleggelse.

Tabellen under viser produksjon av inntektsgivende studiepoeng ved fransk, tysk og spansk innmeldt til DBH. Produksjonen er omregnet til heltidsstudenter:

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst
Fransk	5	10,7	8,8	11,2	8,3	13	10,3	5	5,8	
Tysk	11,7	10,6	11,8	11,7	8,5	8,2	6,5	8,8	5,7	
Spansk	-	-	-	-	-	4,5	4,6	7,7	4	

I tillegg kommer fagdidaktikk utdanningen av PPU. I perioden vår 2005 til vår 2009 tok 24 studenter eksamen i fransk fagdidaktikk, 23 i tysk fagdidaktikk og 8 i spansk fagdidaktikk.

Tar vi utgangspunkt i produksjonen i 2008 (som gir inntekt i budsjettåret 2010) får vi dette regnskapet:

	Fransk	Tysk	Spansk	Totalt
Inntekter	475 000	475 000	380 000	1 330 000
- utgifter*	-1 750 000	- 1 750 000	-1 050 000	- 4 550 000
= økonomisk effekt av tiltaket	= - 1 180 000	= - 1 275 000	= - 670 000	= - 3 220 000

* Her er årsverksprisen beregnet til kr 700 000 per stilling. Reell kostnad varierer fra stilling til stilling, og årsverkspris for Bofu-rapporten er avklart med AØV. Totalt 6,5 stillinger er lagt inn i tabellen.

Innsparinger i fakultetsadministrasjonen

En medarbeider slutter i stilling 31.12.2009. Han har hatt Utdanningsregion Rogaland som spesialfelt. På tross av et klart behov har dekan besluttet ikke å ansette noen ny i denne stillingen ut fra den nåværende økonomiske situasjonen. I tillegg har fakultetsadministrasjonen inntil 2009 hatt to stillinger som har dekket kvalitetsarbeid og studentstatistikk. Vi ser på muligheten for å slå sammen disse to stillingene til en. Totalt vil administrasjonen ved årsskiftet 2009/2010 være redusert med to stillinger.

Institutt for musikk og dans

IMD er tiltenkt en sentral plass i Bjergstedvisjonen koblet til nytt konserthus og vidergående- og kulturskolen i det umiddelbare nærmiljø. I denne utviklingsprosessen ser UiS det som en viktig oppgave å kunne tilby IMD tjenlige lokaler. Nye muligheter sammenfaller med krav til omstilling. Disse krav søker IMD å håndtere gjennom ny struktur i bachelor- og masterprogrammene i utøvende musikk. Omstillingsmålene vil bli nådd gjennom ressursbesparinger ved de samordnede studieprogram (klassisk/jazz) og høyere studieopptak. Dette gjelder også opptaket til bachelorprogrammet i dans (her vil målet være 60 fullt produserende studenter). Instituttet hadde ved søknadsfrist 15. desember et samlet søkertall til bachelorutdanningene i musikk på 215 søkere. Dette er mer enn en dobling fra det endelige søkertallet fra forrige år. Søkertallene er svært positive med tanke på at instituttet er pålagt et høyere studieopptak. Instituttet må være innstilt på å tilpasse kvalitetskravene til sine studenter for å fylle opp plassene. Dersom ikke opptaks- og produksjonsmålene blir nådd, vil dekanen vurdere nedleggelse av fagtilbud ved instituttet.

Institutt for førskolelærerutdanning/Institutt for allmennlærerutdanning og spesialpedagogikk

Dekan vurderer å legge ned kurset Drama 2 i allmennlærerutdanningen. Dette er ikke et skolefag, og her har vi har midlertidig ansatte. På den måten kan vi spare en stilling. Men kurset er populært, og har bra studieproduksjon. Nedlegging av kurset vil begrense valgmulighetene til allmennlærerstudentene.

Ved å se ressursene innen religion ved IKS, IAS og IFU i sammenheng, vil en spare en stilling ved IFU.

Eksterne midler dekker fast lønn for deler av stillingen til flere ansatte ved IAS. Avgang for alderspensjon (50 % stilling) vil ikke bli erstattet.

I forbindelse med den nye lærerutdanningen søker en å omdisponere ledige ressurser innen naturfag (geofag) til samfunnsfag, med reduksjon av timelærerutgifter som effekt.

De nye lærerutdanningene må i utgangspunktet gjennomføres innen rammen til IAS. Overgangen fra et 30 stp emne i pedagogikk til to x 60 stp - emner i glu 1 og glu 2, vil kreve betydelig samordning og innsparing for det pedagogiske miljøet. Her ligger et innsparingskrav til instituttet som ikke er tallfestet, og der målet blir å unngå økning av stillinger. Som en videre oppfølging av Bofu-prosessen vil vi gjennomgå det reelle timetallet som studentene blir tilbudt ukentlig for å finne en forsvarlig balanse mellom undervisning og egen studietid.

Sentrene

De to spesialpedagogiske sentrene, SLF og SAF, vil få tydeligere plass i undervisningen i de nye grunnskolelærerutdanningene. Bofu-prosessen vil medføre pålegg om overføring av en stilling pr. senter til finansiering via ekstern virksomhet. Det blir også reduksjoner knyttet til naturlig avgang.

FoU-tid

Når det gjelder forskning og tid til forskning pågår det to prosesser på fakultet. Denne ene har fokus på hvordan de vitenskapelig ansatte kan øke forskningsproduksjonen, særlig ved

publikasjoner som gir uttelling i form av poeng. Det satses blant annet på økt samarbeid om publisering, noe som er helt i tråd med satsningen på programområder. Den andre prosessen har fokus på bruk av FoU-tid. Ved universitetet er det et mål om lik tid til forskning og undervisning, og med dette følger også plikten til å levere resultater av tiden en har avsatt til forskning.

Oppgaver og tid til FoU spesifiseres i de ansattes arbeidsplaner og følges opp gjennom medarbeidersamtalen, hvor også nye oppgaver planlegges. Som en videre oppfølging av Bofu-prosessen vil vi understreke at ansatte som ikke kan vise til produksjon innen forskning og kunstnerisk aktivitet vil bli pålagt økte undervisningsoppgaver.

Overtid

Fakultetet har i 2009 brukt 1,9 mill kroner til overtid. I 2008 brukte HUM 2,5 mill kroner til overtidsutbetalinger. Bruk av overtid må reduseres betydelig. Målet er å redusere overtidsbruk i 2010 til 1 mill kroner.

Reduksjon av driftsmidler

Bofu-prosessen har som viktigste delmål å kunne øke tildeling av driftsmidler som reiser, litteratur, trykkestøtte osv. Det er derfor ikke i samsvar med prosessen å foreslå slike utgifter redusert.

4. OPPSUMMERING

Utgangspunktet for vurderingene har vært kostnader lagt i budsjett/regnskap for enhetene i 2009. Rapporten viser effekt i 2012, siden det er vanskelig å beregne nøyaktig med hvor stor effekt de enkelte tiltakene får allerede i 2010 og 2011.

Formelle vedtak om omplassering av fast ansatte er ikke gjort. Slik omplassering gjelder den enkeltes ansettelsesforhold og vil dermed ikke bli omtalt i denne rapporten. Fakultetet har konkrete planer for disponering av de fast ansatte som er berørt av nedleggelsen av de tre språkfagene. I oppsettet med tiltak tar vi kun med de reelle innsparingene der vi kan omplassere i ledige stillinger, evt. bruke eksterne midler for finansiering av stillingene.

Følgende innsparingstiltak foreslås:

Tiltak	Enhet	Stillinger	Innspart beløp
Omplassert 5,5 stillinger fremmedspråk	IKS	5,5 stillinger	kr 3 850 000
Redusert midlertidig stilling fremmedspråk	IKS	0,5 stilling	kr 350 000
- tapt studiepoengproduksjon	IKS		-kr 1 330 000
= innsparing nedlegging fremmedspråk	IKS		= kr 2 870 000
Reduksjon ½ stilling filosofi	IKS	0,5 stilling	kr 350 000
Reduksjon 1 stilling engelsk språk	IKS	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon ½ stilling historie	IKS	0,5 stilling	kr 350 000
Reduksjon 2 stillinger administrasjonen	ADM	2 stillinger	kr 1 400 000
Reduksjon 1 stilling drama	IAS/IFU	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon ½ stilling idrett	IAS	0,5 stilling	kr 350 000
Reduksjon 1 stilling religion	IFU	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon med 1 stilling, alderspensjon	SAF	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon med 1 stilling diverse	SAF	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon med 1 stilling	SLF	1 stilling	kr 700 000
Reduksjon tilsvarende 1 stilling div. tiltak	IMD	1 stilling	kr 700 000
Redusert vikarbehov tilsvarende 2 stillinger	IFU	2 stillinger	kr 1 400 000
Div innsparinger om lag ½ stilling	IAS	0,5 stilling	kr 350 000
Total innsparing		19 stillinger	kr 11 970 000

Innsparingsforslagene imøtekommer fullt ut styrets krav i styresak 122/09.

Ullandhaug, 30. desember 2009

Tor Hauken
dekan

Odd Folke Topland
fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Referat fra møte i fakultetsråd – Det humanistiske fakultet – Tirsdag 22. desember 2009
2. Referat fra møte 21.12.2009 i lokalt hovedavtaleutvalg ved Det humanistiske fakultet